

คำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญ เคตวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๒-๔๓/๒๕๕๒

วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลจังหวัดสกี๊วส่งความเห็นของจำเลย เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดสกี๊วได้ส่งความเห็นของจำเลย รวม ๒ คำร้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงิน หรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ประกาศบริษัทเงินทุน ธนชาติ จำกัด (มหาชน) เรื่อง การกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัทจะเรียกเก็บได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่อง ดอกเบี้ยและส่วนลด ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ย เงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินกว่า ร้อยละ ๑๕ ต่อปี ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ตามคำร้องของผู้ร้องทั้ง ๒ คำร้อง สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องแต่ละคำร้องได้ความว่า

๑) บริษัทเงินทุน ธนชาติ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๘๐/๒๕๔๑ ยื่นฟ้อง นายสุชาติ อำนวยมงคลพร ที่ ๑ นางกั้วดี ทองสอาด ที่ ๒ และนางสาวเนรัญชลา อุตทัง ที่ ๓ เป็นจำเลย ขอให้ ตัดสัญญาใช้เงิน จำนอง โดยให้จำเลยชำระหนี้ได้ถอน จำนองหลักทรัพย์ ตามฟ้องเป็นเงินจำนวน ๓,๔๕๓,๑๕๑.๘๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปีของต้นเงิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

๒) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์คดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๕๘๘/๒๕๔๐ ยื่นฟ้อง นายสุชาติ อำนวยมงคลพร เป็นจำเลย ขอให้ สัญญาเบิกเงินเกินบัญชี จำนอง โดยให้จำเลย ชำระหนี้ได้ถอน จำนองหลักทรัพย์ตามฟ้องเป็นเงินจำนวน ๑๗,๓๖๓,๗๗๕.๐๗ บาท พร้อมดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ ๑๕.๒๕ ต่อปีของต้นเงิน ๑๖,๘๓๔,๑๕๓.๘๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

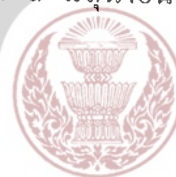
LIRT

ผู้ร้องทั้ง ๒ คำร้อง ยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ทั้งสิ้น และยื่นคำร้องโต้แย้งว่าโจทก์คิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี โดยอาศัยอำนาจตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศสถาบันการเงิน และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน นั้น เกินกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญาและตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ จึงตกเป็นโมฆะทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลจังหวัดสกี้อรรถการพิเคราะห์คดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ประกาศบริษัทเงินทุน ธนชาติจำกัด (มหาชน) เรื่อง การกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัทจะเรียกเก็บได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี นั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ โดยผู้ร้องเห็นว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน จำเลยหรือประชาชนทุกๆ ไปต่างก็เป็นบุคคลตามกฎหมาย โจทก์หรือสถาบันการเงินต่างก็เป็นบุคคลตามกฎหมายเช่นเดียวกัน แต่จำเลยหรือบุคคลทุกๆ ไปนั้นเป็นบุคคลโดยธรรมชาติหรือเป็นบุคคลที่แท้จริง ดังนี้ โดยหลักแห่งธรรมชาติหรือเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ โจทก์หรือสถาบันการเงินย่อมไม่อาจมีสิทธิเหนือไปกว่าบุคคลทางธรรมชาติหรือบุคคลที่แท้จริงได้ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมจะกระทำมิได้ ดังนี้ กฎหมายใดก็ดี ประกาศโดยอาศัยอำนาจแห่งกฎหมายใดก็ดี ที่ทำให้บุคคลได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายไม่เท่าเทียมกัน ย่อมขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย

๑) ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

๒) ประกาศบริษัทเงินทุน ธนชาติ จำกัด (มหาชน) เรื่อง การกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัทจะเรียกเก็บได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

๓) ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

๔) พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า

ตามประเด็นปัญหาที่ ๑) ๒) และ ๓) ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๒ ว่าประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เป็นประกาศที่ออกโดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย โดยอาศัยอำนาจของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งให้อำนาจไว้และมีผลใช้บังคับได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ถือเป็นประกาศที่ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่ถือเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ส่วนประกาศบริษัทเงินทุน ธนชาติ จำกัด (มหาชน) ที่มีใช้ประกาศของทางราชการ และศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒ ว่าประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ฯ ก็มีได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจวินิจฉัย

ส่วนประเด็นปัญหาตาม ๔) ที่ว่าพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่นั้น โดยที่พระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดหรืออัตราที่อ้างอิงตามความในมาตรา ๔ ระบุว่า “เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดจากผู้กู้ยืมหรือคิดให้ผู้ให้กู้ยืมสูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้

ในการกำหนดตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยสำหรับสถาบันการเงินบางประเภทหรือทุกประเภทโดยกำหนดเป็นอัตราสูงสุดหรืออัตราที่อ้างอิงได้ในลักษณะอื่นก็ได้ และจะกำหนดเงื่อนไขให้สถาบันการเงินต้องปฏิบัติตามด้วยก็ได้

การกำหนดตามมาตรานี้ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา” และมาตรา ๖ ระบุต่อไปอีกว่า “เมื่อรัฐมนตรีกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามมาตรา ๔ แล้ว มิให้นำมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับแก่การคิดดอกเบี้ยของสถาบันการเงินที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๔” เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการใช้อัตราดอกเบี้ยดังกล่าวให้เป็นประโยชน์ในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศ จึงเปิดโอกาสให้สถาบันการเงินคิดดอกเบี้ยจากผู้กู้ยืมหรือคิดให้ผู้ให้กู้ยืมให้สูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้

การที่พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดจากผู้กู้ยืมหรือคิดให้ผู้ให้กู้ยืมให้สูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้ ซึ่งหมายความว่าสถาบันการเงินอาจคิดดอกเบี้ยจากผู้กู้ยืมที่เป็นนิติบุคคลหรือนุคคลได้เกินกว่าร้อยละสิบห้าต่อปี หรือคิดให้ผู้ให้กู้ยืมที่เป็นนิติบุคคลหรือนุคคลได้เกินกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้ ดังนั้น บุคคลที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินทั้งในฐานะผู้กู้ยืมหรือผู้ให้กู้ยืมย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันและเหมือนกันกับผู้อื่นโดยทั่วไป จึงไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ ดังนั้น พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละสิบห้าต่อปี จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยยกคำร้อง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ